

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ЗБАГАЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗАПАСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ СИНОНІМІКИ

Кожна людина послуговується лише певною частиною лексики мови, носієм якої вона є. Загальновідомо, що таку частину називають індивідуальним словниковим запасом. Здобувач вищої освіти поповнює власний глосарій через пізнання навколишнього світу, штудіювання науково-навчальної літератури, сприйняття відомостей із засобів масової інформації, користування всевітньою мережею. Однак, не кожна нова лексична одиниця відразу фіксується і стає активною під час мовленнєвої діяльності, що робить висловлювання бідним і примітивним, тому перешкоджає успішному розв'язанню комунікативних завдань і ціленастанов. Безумовно, чим багатший словниковий запас, тим влучнішим, яскравішим, виразнішим буде мовлення спілкувальника, адресант швидше реалізує комунікативну стратегію. Відтак, важливим завданням сучасної педагогічної науки стає розробка дієвої методики для здобувачів вищої освіти, метою якої є збагачення лексичного запасу студентів. Удосконалення активного глосарію студента, розвиток мовленнєвої і комунікативної компетентності у виші покладається на дисципліну «Українська мова за професійним спрямуванням».

До питання методики викладання української мови за професійним спрямуванням звертаються такі вчені, як Г. Л. Вознюк, І. П. Васишин, М. В. Гнатюк, І. В. Клименко, С. В. Шевчук, І. Д. Шмілик та ін. Зазвичай науковці обговорюють доцільність тих чи тих питань програмного матеріалу, зосереджують увагу на актуальних проблемах викладання окремих тем, обґрунтовують шляхи розвитку культури професійно-ділового мовлення. Однак, недостатньо уваги сьогодні приділяють практичним завданням, що сприяють підвищенню мовленнєвої культури, зокрема вивченню синоніміки української мови, яка суттєво збагачує лексичний запас здобувачів вищої освіти.

На нашу думку, можна окреслити два шляхи досягнення студентами багатого й активно вживаного лексико-синонімічного ресурсу:

1) кількісне збільшення слів і якісне удосконалення наявного глосарію (послугування власною пасивною лексикою);

2) вироблення умінь і навичок користування вже відомими і по-новому засвоєними словами.

Неоціненну допомогу у поступі лексико-синонімічного запасу студентів здійснюють такі вправи:

1) лексичні (націлені на усвідомлення семантики слова, що важливо для урізноманітнення глосарію);

2) синтетичні (базуються на принципі взаємозв'язку різних розділів курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». Наприклад, під час вивчення теми «Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації» студентам пропонують віднайти україномовні відповідники (синоніми) до тематичних термінів іншомовного походження: *абзац, адреса, гриф, індекс, рубрикація*).

До лексичних вправ зараховують також такі завдання, метою яких стає з'ясування і закріплення семантики слова. Для цього укладають словникові диктанти, метою яких стає вироблення навичок швидкого добору синонімів. Запропонованими лексичними одиницями у диктантах стають загальноновживані нейтральні слова, слова іншомовного походження, елементи терміносистем (загальнонаукові (*аналіз, емпіризм, дедуція, діахронія, індукція, синтез, синхронія*) і вузькоспеціальні терміни (*агрономія, аграрій, гомогенний, гетерогенний, селекція*)). Кожне слово спершу відпрацьовується: записується на дошці, обговорюється наголос, позначаються орфограми, пояснюється семантика слова. Такі види роботи зі словами активізують розумовий процес, змушують задуматися над значенням слова і його вживанням у мові.

Отже, запропонована методика збагачення лексичного запасу здобувачів вищої освіти через вивчення синоніміки сприяє формуванню у студентства умінь вільно володіти мовою як засобом спілкування, тобто розвивають рідномовну компетентність, сприяють фаховій взаємодії.